

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea "Babeș-Bolyai"
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie premodernă și românească
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Filosofie medievală						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Alexander Baumgarten						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. A. Baumgarten						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	ex	2.7 Regimul disciplinei	Op.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					13 ore
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					16 ore
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					8 ore
Tutoriat					2 ore
Examinări					3 ore
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					42
3.8 Total ore pe semestru					98
3.9 Numărul de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • nu este cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.1 Identificarea și definirea conceptelor și teoriilor fundamentale ale filosofiei, pe parcursul lecturii unor texte filosofice date</p> <p>C1.2 Recunoașterea dimensiunii istorice a teoriilor filosofice, identificarea caracteristicilor și a impactului lor asupra culturii umane</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitate de argumentare, folosirea unui bagaj cultural de noțiuni ale tradiției filosofice, concepere transculturală a moștenirii filosofice europene

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Clarificarea principalelor etape ale istoriei filosofiei medievale, din perspectiva unei singure teme a acestei epoci a filosofiei • Cunoaștere unei teme particulare aplicate pe text a epocii istoriei filosofiei cuprinse între secolele V și XV, în tradițiile greacă, siriacă, arabă, greacă și latină. • Deprinderea cu conceptele fundamentale ale transferului medieval de cunoaștere și dezvoltare problemelor scolasticii universitare, a instituțiilor universitare de practică a cunoașterii. • Capacitatea folosirii argumentative a tradiției culturale scolastice. La fiecare doi ani, tematica cursului este modificată. În anii universitari 2012-2013 și 2014-2014, am ales dezbateră despre ființă și esență între secolele XII și XV.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Clarificarea diferențelor culturale și a legăturilor dintre tradițiile medievale de limbă greacă, arabă și latină, înțelegerea principalelor dispute filosofice ale Evului Mediu, o reflecție asupra genezei instituționale a practicilor filosofiei

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv, expunerea temei și a reluărilor ei contemporane	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
2. surse aristotelice și plotiniene ale distincției esse essentia	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
3. asimilarea neoplatonismului în aristotelism în Boethius, De hebdomadibus	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
4. interpretarea lui Gilbertus Porretanus și vocabularul ontologiei medievale	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
5. avicennismul ontologic și critica sa averroistă	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt

6. Tratatul tomist <i>De ente et essentia</i> și lansarea distincției reale	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
7. Critica de inspirație albertistă a lui Dietrich de Freiberg și nașterea misticii renane	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
8. Întrebarea disputată a lui Siger din Brabant <i>Utrum haec est vera homo est animal nullo homine existente</i>	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
9. Argumentele purtate între Aegidius Romanus, Godefroid de Fontaines și Henri de Gand	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
10. Neoalbertismul: tratatul de esse et essentia al lui Iohannes de Nova Domo	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
11. Interpretări latine târzii inedite: dispute inedite despre fiind și esență în universitățile Europei Centrale	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
12. Dispute inedite pragheze despre fiind și esență	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
13. Dispute inedite cracoviene despre fiind și esență	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt
14. Recapitulare: Sensul modern al ontologiei medievale	Expunere, argumentare, prelegere	Nu sunt

Bibliografie

1. Aegidius din Roma, *Theoremata de esse et essentia*, ed. E. Hocedez, Louvain, 1930.
2. Giles of Rome *Theorems on Existence and Essence (Theoremata de esse et essentia)*, translated from the Latin with an Introduction by M.V. Murray, Milwaukee, Wisconsin, Marquette University Press, 1952.
3. Albertus Magnus, *De quidditate et esse*, în A. Fries, Eine Quaestio des Albertus Magnus „De quidditate et esse”, Ferdinand Schöningh, Paderborn etc., 1983.
4. (Pseudo-) Aristotel, *Liber de causis*, traducere, note și comentarii de Alexander Baumgarten, Ed. Univers Enciclopedic, București, 2002.
5. Averrois Cordubensis, *Commentarium in Aristotelis Metaphysicorum libros, IV, 3*, în *Aristotelis Opera cum Averrois Commentariis*, Venetiis apud iunctas, 1562, t. VIII.
6. Avicenna latinus, *Liber de philosophia prima sive scientia divina*, édition critique de la traduction latine médiévale par S. van Riet, Louvain-Leiden, 1977.
7. Boethius, *The Theological Tractats and the Consolation of Philosophy*, Loeb Classical Library, Cambridge, Harvard University Press, 1973
8. Boethius, A. M. S. T., *Tratate teologice*, ediție bilingvă, traducere din limba latină și note de O. Gordon și B. Tătaru-Cazaban, Polirom, 2003.
9. Buridanus, Johannes, *Lectura Erfordiensis in I-IV Metaphysicam* together with the 15th Century Abbreviatio Caminensis, Introduction, critical Edition and Indexes by L. M. de Rijk, Brepols, Turnhout, 2008, *quaestio* 8A și 9A.
10. Dietrich de Freiberg *De ente et essentia*, ed. R. Imbach, în *Opera omnia*, t. II, *Schriften zur Metaphysik und Theologie*, Felix Meiner, Hambourg, 1980, p. 25-42.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Studiu de text: Boethius, <i>De hebdomadibus</i>	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbatere	Nu sunt
Studiu de text: Gilbertus Porretanus, <i>Comm. in de hebdomadibus</i>	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbatere	Nu sunt
Studiu de text: Toma din Aquino, <i>De ente et essentia</i>	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbatere	Nu sunt
Studiu de text: Siger din Brabant, <i>Utrum haec est vera ...</i>	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbatere	Nu sunt
Studiu de text: Dietrich din Freiberg, <i>De ente et essentia</i>	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbatere	Nu sunt
Studiu de text: Iohannes de Nova Domo, <i>De esse et</i>	Studierea textelor ajutatoare,	Nu sunt

<i>essentia</i>	interpr. de texte, dezbateri	
Studiu de text: Inițiere în paleografia filosofică medievală pe studiu de dispută de esse et essentia inedita (I)	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbateri	Nu sunt
Studiu de text: Inițiere în paleografia filosofică medievală pe studiu de dispută de esse et essentia inedita (II)	Studierea textelor ajutatoare, interpr. de texte, dezbateri	Nu sunt

Bibliografie

10. Dietrich de Freiberg, *De ente et essentia*, în E. Krebs, *Le traité De esse et essentia de Thierry de Freiberg*, în *Revue néoscholastique de philosophie*, XVIII (1911), pp. 516-536.
11. Duns Scotus, *Ordinatio* II, distinctio 1, q. 2, în Ioannis Duns Scoti *Opera omnia*, ed. C. Balic, Commissio scotistica vaticana, vol. VII, p. 41-44, n. 76-83.
12. *Gilberti Porretae Commentaria in librum Boetii quomodo substantiae bonae sint*, în *Patrologia latina*, vol. 64
13. Gilbert de Poitiers, *The Commentaries on Boethius*, ed. N. M. Häring, Toronto, Pontifical Institute of Medieval Studies, 1966.
14. Henri de Gand, *Opera omnia*, ed. coord. R. Macken, Leuven-Leiden, Leuven University Press, E. J. Brill, 1978-.
15. Iacobi de Viterbio O.E.S.A., *Quaestiones de divinis praedicamentis*, I-X, quas edendas curavit Eelcko Ypma, O.S.A., Augustinianum, Roma, 1983, *quaestio* I, 2
16. Jean de Paris, *In II Librum Sententiarum*, dist. I, q. 2: *Utrum in rebus creatis differant essentia et esse realiter vel sint idem secundum rem*, ed. J.P. Müller, în *Studia Anselmiana*, 52, 1964, pp. 14-20.
17. Petrus Iohannis Olivi, *Quaestiones in secundum librum Sententiarum*, q. 8, ed. B. Jansen, vol. I, Quaracchi, 1922, p. 146-159.
18. Siger de Brabant, *Quaestio utrum haec est vera: Homo est animal, nullo homine existente*, în *Ecrits de logique, de morale et de physique*, ed. B. Bazán, Louvain-Paris, 1974, pp. 53-59.
19. Siger de Brabant, *Quaestiones in Metaphysicam*, Reportations de Cambridge et de Paris, ed. A. Maurer, Louvain-Paris, 1983, *Introductio*, q. 7, pp. 30-37.
20. Siger de Brabant, *Quaestiones super librum de causis*, ed. A. Marlasca, Louvain-Paris, 1972, pp. 183-184.
21. Toma din Aquino, *Despre fiind și esență*, traducere, studiu introductiv, note și comentarii, referințe bibliografice și tabel cronologic de Eugen Munteanu, ediția a II-a revăzută, Ediție bilingvă, Polirom, 2008.
22. Toma din Aquino, *Expositio libri Boethii de ebdomadibus*, în *Opera omnia*, iussu Leonis XIII P.M. edita, tomus L.
23. *Le De ente et essentia de S. Thomas d'Aquin*, texte établie d'après les manuscrits parisiens, introduction, notes et études historiques par M.-D. Roland Gosselin, O. P., Ed. J. Vrin, Paris, 1948.
24. *L'être et l'essence – le vocabulaire médiéval de l'ontologie, deux traités De ente et essentia* de Thomas d'Aquin et Dietrich de Freiberg, présentés et traduits par Alain de Libera et Cyrille Michon, édition du Seuil, Paris, 1996.
25. Thomas de Sutton (?), în W. Senko, *Un traité inconnu De esse et essentia*, în *Archives d'Histoire doctrinaire et Littéraire du Moyen Age*, 1960, p. 231-266.
26. William Ockham, *Summa logicae*, III, 27, în *Guillelmi de Ockham Opera philosophica*, vol. I, ed. G. Gál, St. Brown, Franciscan Institute, St. Bonaventure, 1974.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul corespunde necesităților de formare intelectuală în domeniul filosofiei și acoperă o perioadă istorică de 1000 de ani, pe o extensie culturală greco-arabo-latină.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Competente directe	Examen scris	75 %
	Competente transversale	Examen scris	25 %
10.5 Seminar/laborator	Competente directe	Examen scris	75 %
	Competente transversale	Examen scris	25 %

10.6 Standard minim de performanță

•
Cunoașterea și expunerea articulată a unor teme generale dezbătute la curs și seminar

- Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale cursului
- Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat); Examen final: elaborarea unui comentariu de text

Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

15 decembrie 2013

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

17 decembrie 2013

